

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ไกรสีสุภาวดีศรีมนicha ทราษฎ์มาศย์, ชุมหลงพระ, ผู้ร่วมรวม. กฎหมายไทย : ประกาศและพระราชบัญญัติรัฐบาลที่ 5 เล่ม 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิชาการ, ร.ศ. 112.

. กฎหมายไทย : พระราชบัญญัติและประกาศในรัฐบาลที่ 5 เล่ม 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิชาการ, ร.ศ. 117.

ชูจาร สุขพานิช. "วิชาประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ไทย." ใน ปรัชญาประวัติศาสตร์, หน้า 223 - 271. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และ สุชาติ สวัสดิ์ศรี, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิชเมศ, 2519.

เนลิม มนิดา. เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

แคนเนียลล์, โรเบิร์ต วี. ศึกษาประวัติศาสตร์อย่างไรและทำไม. แปลโดย มีดา สาระยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คงกมล, 2520.

ธรรมการ, กระทรวง. ประมวลศึกษาพิเศษ ภาค 1 ตอนที่ 1 ประมวลการสอนชั้นประถมศึกษา. พระนคร : โรงเรียนช่างพิมพ์ วัดสังเวช, 2480.

. ประมวลศึกษาพิเศษ ภาค 1 ตอนที่ 2 ประมวลการสอนชั้นมัธยมตอน. พระนคร : โรงเรียนช่างพิมพ์ วัดสังเวช, 2480.

. ประมวลศึกษาพิเศษ ภาค 1 ตอนที่ 3 ประมวลการสอนชั้นมัธยมปลาย. พระนคร : โรงเรียนช่างพิมพ์ วัดสังเวช, 2480.

. ประมวลศึกษาพิเศษ ภาค 2 ระเบียบการสอนความรู้นักเรียนตามหลักสูตรสามัญศึกษา. พระนคร : โรงเรียนช่างพิมพ์ วัดสังเวช, 2480.

ธรรมการ, กระทรวง. ประมวลศึกษา ภาค 2 หลักสูตรสามัญศึกษา ตอนที่ 1 หลักสูตรประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร : โรงพิมพ์ช่างพิมพ์ วัดสังเวช, 2480.

- ประมวลศึกษา ภาค 2 หลักสูตรสามัญศึกษา ตอนที่ 2 หลักสูตรมัธยมตอนต้น และตอนที่ 3 หลักสูตรมัธยมปลาย. พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนคร : โรงเรียนช่างพิมพ์ วัดสังเวช, 2480.
- หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2471. ม.บ.ท. : โรงพิมพ์กรมตำรา กระทรวงธรรมการ, 2471.

ประวัติศาสตร์แห่งประเทศไทย, สมาคม. สถานะของวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน : เอกสารสัมมนาประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523. (ฉบับกระเบื้อง).

ปรีดา วัชรางกูร. พระปักเกด้า กับระบบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, 2520.

พนัส หันนาคินทร์. การศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพาณิช, 2521.

มหากรุราษฎร์วิทยาลัย, สภาการศึกษา. "พระมติในการจัดการศึกษาของกุลมุตร." ใน ประมวลพระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสัมนเจฯ กรมพระยาชรบูรณ์วโรรส : การศึกษา. พระนคร : โรงพิมพ์มหากรุราษฎร์วิทยาลัย, 2514.

บุพช์ศึกษาห้วยนก, กรม. สมุดคำแผลงหลักสูตรกับคำว่าแข่งวิธีสอนวิชาบางอย่าง. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์อักษรนิพ., 2459.

รายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, "แนวทางการปฏิรูปการศึกษา สำหรับรัฐบาลในอนาคต." พิมพ์ครั้งที่ 3. ม.ป.ท. : สารสยาม, 2518.

วนิดา คงยางกูร. ประวัติศาสตร์นิพนธ์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519.

การวิทย์ วศินสรากร. การศึกษาของไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม,
2516.

วิทย์ วิศวะเวท. ประชญาการศึกษาไทย 2411 - 2475. โครงการพัฒนาสังคม-
ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
กรุงเทพมหานคร : พิมพ์บลลิชชิง, 2526.

วิลลิสตัน, แฟรงค์ จี. "ขอบเขตและความนุ่งหมายของประวัติศาสตร์." ใน ประชญา
ประวัติศาสตร์, หน้า 193 - 206. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และ สุชาติ
สวัสดิ์ศรี, บรรณาธิการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
พิมเนส, 2519.

วิสามัญ, กรม. ประวัติกรมวิสามัญศึกษา. เอกสารการศึกษา ฉบับที่ 8 พิมพ์ครั้ง
ที่ 2. พระนคร : กรมวิสามัญศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ, 2503.

วุฒิชัย มูลศิลป์. แนวความคิดทางการศึกษาของไทย 2411 - 2475. โครงการ
พัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์บลลิชชิง, 2526.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. คู่มือครูประถมศึกษาตอนปลายวิชา
สังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง เรื่องสังคมไทย ภาค 1. พระนคร : โรง-
พิมพ์การศาสนา, 2509.

คู่มือครูวิชาสังคมศึกษา หลักสูตรพุทธศักราช 2520 ชั้นประถมปีที่ 1 - 2.
ม.ป.ท. : รุ่งเรืองสาสนการพิมพ์, 2520.

คู่มือครูวิชาสังคมศึกษา หลักสูตรพุทธศักราช 2520 ชั้นประถมปีที่ 3, 4.
ม.ป.ท. : รุ่งเรืองสาสนการพิมพ์, 2520.

คู่มือครูวิชาสังคมศึกษา หลักสูตรพุทธศักราช 2520 ชั้นประถมปีที่ 5, 6, 7.
ม.ป.ท. : รุ่งเรืองสาสนการพิมพ์, 2520.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. รายงานการไปร่วมประชุม ณ ทางประเทศ เรื่องการประชุมปฏิบัติงานการวิจัยทางการศึกษาในัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรของโรงเรียนในที่ป่าเบื้องต้น... ณ สถานีน้ำแหงชาติสำหรับการวิจัยทางการศึกษาของประเทศไทย ณ กรุงโภเกียว วันที่ 22 ตุลาคม - 25 พฤศจิกายน 2510. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์การศึกษา, 2511.

_____ : รายงานการวิเคราะห์หลักสูตรประชุมคิดมาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2503. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517.

_____ : รายงานการวิเคราะห์หลักสูตรนี้ยนศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2503. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมสามัญศึกษา. บันทึกทางการแสวงหาโน้มหน้าใหม่ของการศึกษาไทย. รายงานการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ 4 พฤษภาคม 2516. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์การศึกษา, 2516.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือหลักสูตรนี้ยนศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองการพิมพ์, 2523.

_____ : ประมวลศึกษา ภาค 1 โครงการศึกษา. ม.ป.ท., 2464.

_____ : ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435 - 2507. พรนช. : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507. (กระทรวงศึกษาธิการ นี้เป็นที่ระลึกในวันครบเจ็ดลับสองปีของกระทรวง วันที่ 1 เมษายน 2507).

_____ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ. เอกสารการศึกษา ฉบับที่ 6. ตีบบังคับที่ 2. กองเผยแพร่การศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2504.

_____ : หลักสูตรเตรียมอุดมศึกษา พ.ศ. 2491. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2491.

_____ : หลักสูตรเตรียมอุดมศึกษา พุทธศักราช 2498. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2498.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2491. ม.ป.ท. :

- _____ โรงพิมพ์ครุสภา, 2491.
- _____ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2498. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์ครุสภา, 2498.
- _____ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สวนห้องถิน, 2520.
- _____ หลักสูตรประถมศึกษา สำหรับใช้ในโรงเรียนปรับเปลี่ยน ชั้นประถมปีที่ 1 และ ชั้นประถมปีที่ 2. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์ครุสภา, 2501.
- _____ หลักสูตรประถมศึกษาตอนตน พุทธศักราช 2503. ชนบุรี : โรงเรียนการซางวุฒิศึกษา (แผนกการพิมพ์), 2503.
- _____ หลักสูตรประถมศึกษาตอนปล่าย พุทธศักราช 2503. พิมพ์ครังที่ 11. พระนคร : โรงพิมพ์ครุสภา, 2514.
- _____ หลักสูตรประถมศึกษาตอนตน หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520. กรุงเทพมหานคร : จงเจริญการพิมพ์, 2520.
- _____ หลักสูตรประถมศึกษาตอนปล่าย (ม.ศ. 4 - 5 - 6) พุทธศักราช 2503. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์ครุสภา, 2505
- _____ หลักสูตรประถมศึกษาตอนปล่าย พุทธศักราช 2518. กรุงเทพฯ : แผนกซางพิมพ์โรงเรียนสารพัดช่างพระนคร, 2518.
- _____ หลักสูตรประถมศึกษาตอนปล่าย หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520. กรุงเทพมหานคร : จงเจริญการพิมพ์, 2520.
- _____ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนตน พ.ศ. 2493. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์ครุสภา, 2493.
- _____ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนตน (ม.ศ. 1 - 2 - 3) พุทธศักราช 2503. พิมพ์ครังที่ 15. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภา, 2517.

ศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ. หลักสูตรนักขยับศึกษาตอนตน พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภा, 2520.

• หลักสูตรนักขยับศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2493. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์ครุสภा, 2493.

• หลักสูตรนักขยับศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524. กรุงเทพมหานคร : ออมรินทร์การพิมพ์, 2523.

ศูนย์กลางนักเรียนแห่งประเทศไทย. ข้าวเหลืองหลักสูตร. เอกสารประกอบนิทรรศการ "โฉมหน้าการศึกษาไทย." กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เกษตรกรรมการพิมพ์, 2518.

สภากาชาดไทย. โครงการศึกษา พุทธศักราช 2504 - 2509 (ฉบับย่อ). พระนคร : โรงพิมพ์บำรุงนุ kutija, 2504.

สมองค์ เกษมสิน. การปกคล้องของไทย. พิมพ์ครองที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพาณิช, 2518.

สวัสดิสารศาสตรพุทธิ, หลวง และจูญ วงศ์สาบัณฑ์. ความเป็นมาของหลักสูตรสามัญศึกษา. หนังสืออชุดพัฒนาการทางการศึกษา อันดับที่ 2. โครงการพัฒนาการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2504.

สามัญศึกษา, กรม. หน่วยศึกษานิเทศก์ คู่มือศึกษานิเทศก์ : การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2521.

สาย ภานุรัตน์. "ขอคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรลังค์ศึกษา." ใน รายงานการสัมมนาศึกษานิเทศก์และครุลังค์ศึกษาระดับประถมศึกษา ณ ศูนย์วัสดุการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 27 มีนาคม - 4 เมษายน 2510, หน้า 144 - 158.
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.

สุกิจ นิมมานเหมินทร์. "การใช้และการสามารถที่จะใช้ประวัติศาสตร์ในประเทศไทย." ใน ปรัชญาประวัติศาสตร์, หน้า 209 - 221. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และ สุชาติ สวัสดิ์ศรี, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แม่เมฆ, 2519.

อัลฟ์เคอร์, นาธาน. "บทบาทของครูสอนสังคมศึกษา." แปลโดย ศิริรัตน์ ทองใหญ่ ณ อยุธยา. ใน รายงานการสัมมนาศึกษานิเทศก์และครูสังคมศึกษาระดับประเทศศึกษา, หน้า 159 - 165. ณ ศูนย์วัสดุการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 27 มีนาคม - 4 เมษายน 2510. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. อิล, ชี.พ. คำแนะนำเรื่องการสอนประวัติศาสตร์. แปลโดย สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการแห่งชาติวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ. ประเทศไทย : กองการสัมพันธ์ทางประเทศไทย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2513.

เอกสารอื่น ๆ

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และสุภาวน์ จารัสกัณ. "บทบรรณาธิการແດลง." วารสารภารมศึกษา 10 : 2 (มิถุนายน 2524) : 170-172.

ธรรมศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา. "การศึกษา" วิทยาสารย 26 (15 มีนาคม 2468) : 414 - 442. ในหอดอกหมายเหตุแห่งชาติ, ร. 7, ศ. 1/1.

นาฏวิภา ฉลิตานนท์. "วิวัฒนาการของการเขียนประวัติไทยคงแต่สมัยโบราณไปจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนตน" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

บุญธรรม อินทร์จันทร์. "การปฏิรูปมัธยมศึกษาในระบบสมบูรณ์แบบสิทธิราช พ.ศ. 2435-2475." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

ประกาศพระราชนักุณฑีและพระราชกำหนดฯ วันที่ 6 ร.ศ. 130. ม.ป.ท. :

โรงพิมพ์บำรุงนุกูลกิจ, ม.ป.ป.

ว่าด้วย บัญชีและขอเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521." ใน การสัมมนาอาจารย์สอนวิชาการสอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา. 25-27 มกราคม 2523 ณ มหาวิทยาลัยคริสเตียนกรุงเทพ ประเทศไทย. (เอกสารอัดสำเนา).

วิชาการ, กรม. ศูนย์พัฒนาหลักสูตร. เอกสารประกอบการพิจารณาสร่างหลักสูตรและระเบียบวัดผลประโยชน์มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2520. ระหว่างวันที่ 2-6 กุมภาพันธ์ 2519 ณ ห้องประชุมศึกษาศูนย์สุคากลีกาศึกษา. (เอกสารอัดสำเนา).

หอดูดหมายเหตุแห่งชาติ. เอกสารรัชกาลที่ 5, ส.1/2 เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ เรื่องรายงานของข่าวการโภคดิเรื่องการตรวจโรงเรียนในประเทศญี่ปุ่น (ก.พ. 106 - มี.ค. 106).

- . เอกสารรัชกาลที่ 5, ส.1/3 เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ เรื่องราชการในกรมศึกษาธิการ ปี 1250 - 108 - 110 (ม.ค. 107 - 6 พ.ย. 111).
- . เอกสารรัชกาลที่ 5, ส.1/10 เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ เรื่องรายงานเรวแทนทำรากเรียนและเรวเก็บจดหมายของสมุต และนานมีเงินปี 108 - 109 (พ.ศ. 2432- 2433).
- . เอกสารรัชกาลที่ 5, ส.1/44 เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ เรื่องวิธีการจัดการโรงเรียนกรุงเยอรมนี (24 ธ.ค. 117 - 12 พ.ค. 118).
- . เอกสารรัชกาลที่ 5, ส.1/73 เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ เรื่องรายงานการสอบได้ภาษาไทย และอังกฤษโดยสังเขป ร.ศ. 119 (24 พ.ย. 119 - 2 ธ.ค. 119).
- . เอกสารรัชกาลที่ 5, ส. 1.3/1 เบ็ดเสร็จศึกษาธิการ, ทำรากเรียน เรื่องทำรากเรียน (ม.ท.).

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. เอกสารรัฐบาลที่ 5, ส.2/3 ตรวจและจัดโครงสร้างศึกษา
เรื่อง ความเห็นพระบรมราชโองการสุธีสุริยศักดิ์ เรื่อง การจัดการศึกษา ร.ศ. 117
(พ.ศ. 2441) (8 เม.ย. - 23 ก.พ. 117).

- _. เอกสารรัฐบาลที่ 5, ส.2/5 ตรวจและจัดโครงสร้างศึกษา เรื่อง โครงสร้างศึกษา
(21 มิ.ย. 117 - 29 พ.ย. 129).
- _. เอกสารรัฐบาลที่ 5, ส.2/6 ตรวจและจัดโครงสร้างศึกษา เรื่องแผนการจัดการ
ศึกษา (31 ก.ค. 117 - 17 ก.ย. 127.)
- _. เอกสารรัฐบาลที่ 5, ส.2/7 ตรวจและจัดโครงสร้างศึกษา เรื่องรายงานของ
นายสนั่น เรื่องการตรวจการศึกษาในประเทศไทยเดียว ร.ศ. 117 (พ.ศ.
2441) (27 ต.ค. 117 - 20 มิ.ย. 122).
- _. เอกสารรัฐบาลที่ 5, ส.2/9 ตรวจและจัดโครงสร้างศึกษา เรื่องทูลเกล้าฯ
ถวายรายงานของหลวงไผศาลศิลปศาสตร์ เรื่อง การศึกษาแห่งประเทศไทยเดียว
ร.ศ. 121 (พ.ศ. 2445) (17 เม.ย. - 24 ม.ค. 122).
- _. เอกสารรัฐบาลที่ 5, ส.12/4 จัดการศาสนาและการศึกษา เรื่องสูญรายงาน
ศึกษาหัวเมืองของบุณฑุษาการถวายสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ร.ศ.
117 - 118 (ร.ศ. 117 - 120).
- _. เอกสารรัฐบาลที่ 6, ส.1/2 เปิดเสริจกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องจัดการใน
กระทรวงธรรมการและเปลี่ยนนามกรมลังกาธิการ และกรมพระราชนมเป็น
กรมกัลปนา กับขอเพิ่มแบบประเมิน (1 พ.ศ. 2454 - 25 มิ.ย. 2462).
- _. เอกสารรัฐบาลที่ 6, ส.1/14 รายงานกระทรวงธรรมการ ฉบับที่ 5 ประจำ
พุทธศักราช 2455.
- _. เอกสารรัฐบาลที่ 6, ส.1/20 เปิดเสริจกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องรายงาน
กระทรวงธรรมการฉบับที่ 6 ประจำพุทธศักราช 2456.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. เอกสารรัฐกฤษที่ 6, ศ.1/24 เป็นสืบราชการทั่วไป
ศึกษาธิการ เรื่อง รายงานกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 15 ประจำ
พุทธศักราช 2465.

_. เอกสารรัฐกฤษที่ 6, ศ.2/11 ประกาศและ พ.ร.บ. เรื่องประมวล
ศึกษา ภาค 2 (พ.ศ. 2464).

_. เอกสารรัฐกฤษที่ 6, ศ.4/125 โรงเรียน เรื่องโรงเรียนแอสซัมชัน
มีเรื่องขอเป็นเป็นโรงเรียนชั้นอุดมศึกษา และประกาศยกเลิกโรงเรียน
ส่วนกุหลาบวิทยาลัยจากชั้นโรงเรียนอุดมศึกษาและประกาศกำหนด
นักเรียนชั้นอุดมศึกษา (14 เม.ย. - 30 ม.ค. 2454).

_. เอกสารรัฐกฤษที่ 6, ศ.10/13 จัดการศึกษาและการศึกษา เรื่องการ
จัดการศึกษาพิเศษมัธยมและอุดมศึกษาทดลองไปจนความเห็นรวมยอดและ
การประมาณเงินเป็นเที่ยงคืน มากอพระบรมราชวินิจฉัยและพระบรมราชฯ
นุญาต คราวที่ 2 (พ.ศ. 2455) (19 พ.ย. ร.ศ. 131).

_. เอกสารรัฐกฤษที่ 6, ศ.10/14 จัดการศึกษาและการศึกษาเรื่องหลักฯ
ถวายความเห็นที่จะจัดการศึกษา ร.ศ. 131 สำหรับพระราชนครินทร์พระบรม
ราชวินิจฉัย คราวที่ 1 (2455) (18 ต.ค. ร.ศ. 131).

_. เอกสารรัฐกฤษที่ 6, ศ.10/17 จัดการศึกษาและการศึกษา เรื่อง
ประกาศตั้งปฏิบัติการศึกษา (18 - 30 ตุลาคม 2456).

_. เอกสารรัฐกฤษที่ 7, ศ.1/1 เป็นสืบราชการทั่วไป เรื่องบันทึก
และรายงานโครงการศึกษาและความเห็นของท่านมูล索ลีนเรื่องการ
ศึกษาของอิตาลี (5 ก.ย. 2461 - 4 มิ.ย. 2475).

_. เอกสารส่วนพระองค์สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ, สม.2.32/4
โรงเรียนและการศึกษา เรื่องส่งพระราชนูญติประดิษฐ์ศึกษาและขอปั้งคับ
กระทรวง (พ.ศ. 2464).

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. เอกสารส่วนพระองค์สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ,
สบ.2.31/10 โรงเรียนและการศึกษา เรื่องลายพระหัตถ์ถึงเสนาบดี
กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องคัดบัญชีรายจ่ายให้เข้าสู่คลิกภาพ
(21-22 ก.พ. 2468).

- . เอกสารส่วนพระองค์สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ. สบ. 2.32/23
โรงเรียนและการศึกษา เรื่องบันทึกโครงการศึกษาของเสนาบดีกระทรวง
ธรรมการ (14 ก.พ. 2473).
- . เอกสารส่วนบุคคล ม.ล. ปิน มาลาภูด, สบ. 5.2.2.1/1 การบริหาร
การศึกษา, โครงการศึกษา, แผนการศึกษาชาติ เรื่องแผนการศึกษาชาติ
(พ.ศ. 2494).
- . เอกสารส่วนบุคคล ม.ล. ปิน มาลาภูด, สบ. 5.2.2.6/1 การบริหาร
การศึกษา, โครงการศึกษา, แผนการการอาชีวะ เรื่องการประชุมเรื่อง
"การขยายการศึกษาภาคบังคับ" (พ.ศ. 2505).
- . เอกสารส่วนบุคคล ม.ล. ปิน มาลาภูด, สบ. 5.2.2.6/2 การบริหาร
การศึกษา, โครงการศึกษา, แผนการการอาชีวะ เรื่อง อนุกรรมการมัชยน
ศึกษา คณะกรรมการโครงการศึกษาตามแผนการอาชีวะ (พ.ศ. 2505).
- . เอกสารส่วนบุคคล ม.ล. ปิน มาลาภูด, สบ. 5.2.2.6/4 การบริหาร
การศึกษา, โครงการศึกษา, แผนการอาชีวะ เรื่อง การขยายการศึกษา
บังคับตามแผนการอาชีวะ (พ.ศ. 2505).
- . เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ, ศก. 1/383 เป็นเครื่องจาระกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง ฉบับข้อบัญชีจัดซื้อจัดจ้างการศึกษาตามแผนการศึกษาชาติของกระทรวง
ธรรมการ (13 มิ.ย. - 31 ต.ค. 2476).
- . เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ, ศก. 2/16 ประกาศและ พ.ร.บ. เรื่อง
ค่าสั่งเรื่องกำหนดอายุนักเรียนเที่ยบเข้าชั้นศึกษา (7 ก.พ. 2445).

หอดดหมายเหตุแห่งชาติ. เอกสารกระทรวงศึกษา, ศษ. 2/47 ประกาศและพระราชนูญติ เวื่อง พระราชนูญติการสอบวิชาและประกาศการเรียนหนังสือ (21-25 ม.ค. 2451).

- . เอกสารกระทรวงศึกษาชีกิจ, ศษ. 2/88 ประกาศและ พ.ร.บ. เวื่อง พระราชนูญติการศึกษา (29 ก.ค. - 13 ต.ค. 2455).
- . เอกสารกระทรวงศึกษาชีกิจ, ศษ. 2/100 ประกาศและ พ.ร.บ. เวื่อง พระราชนูญติบังคับการศึกษา (12 มี.ค. 2456 - 23 พ.ย. 2457).
- . เอกสารกระทรวงศึกษาชีกิจ, ศษ. 2/143 ประกาศและ พ.ร.บ. เวื่อง ประกาศแก้ไขหลักสูตรประถมศึกษายุบเริบาร์ (ชาย) (30 พ.ค. - 8 ม.ย. 2460).
- . เอกสารกระทรวงศึกษาชีกิจ, ศษ. 2/234 ประกาศและ พ.ร.บ. เวื่อง แจ้งความกระทรวงธรรมการ เวื่องการประกวดแต่งแบบเรียน เวื่องรัฐธรรมนูญ (10 มี.ค. 2476).
- . เอกสารกระทรวงศึกษาชีกิจ, ศษ. 2/364 ประกาศและ พ.ร.บ. เวื่อง กฎกระทรวงอุกตามความในพระราชนูญติประณศึกษา พ.ศ. 2478 (27 พ.ย. 2478).
- . เอกสารกระทรวงศึกษาชีกิจ, ศษ. 4/99 กรมศึกษาชีกิจ เวื่องทูลเกล้าฯ ถวายบันทึกแผนการศึกษาสำหรับชาติ (28 พ.ย. 2462).
- . เอกสารกระทรวงศึกษาชีกิจ, ศษ. 4/135 กรมศึกษาชีกิจ เวื่องเรียน พระราชนูญติเวื่องการศึกษา (10-22 ธ.ค. 2471).
- . เอกสารกระทรวงศึกษาชีกิจ, ศษ. 4.4/23 กรมศึกษาชีกิจ, หลักสูตร การศึกษา เวื่องรายงานการประชุมกรรมการวางแผนหลักสูตรประณศึกษาและมัธยม สลามัญ วันที่ 31 ส.ค. 2476 (31 ส.ค. 2476).

- หอดูดหมายเหตุแห่งชาติ. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ, ศธ. 4.4/24 กรมศึกษาธิการ หลักสูตรการศึกษา เรื่องรายงานการประชุมการวางแผนหลักสูตร ประยุทธ์และมัชัยมานมัย วันที่ 12 ก.ย. 2476 (12 ก.ย. 2476).
- เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ, ศธ. 4.5 ก/2 กรมศึกษาธิการ, กองสอบໄດ, นักเรียน เรื่องสอบไล่วิชาหนังสือไทย ศก 112 พ.ศ. 2436 (9 ก.พ. 2436 - 20 ม.ค. 2437).
- เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ, ศธ. 4.5 ก/3 กรมศึกษาธิการ, กองสอบໄດ, นักเรียน เรื่องสอบไล่หนังสือไทย กลางปี 116 (24 ส.ค. - 31 ม.ค. 2440).
- เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ, ศธ. 4.5 ก/5 กรมศึกษาธิการ, กองสอบໄດ, นักเรียน เรื่องกรมศึกษาจัดหลักสูตรการสอบไล่หนังสือไทยอย่างใหม่ในศก 117 (4 - 11 ก.ย. 2441).
- เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ, ศธ. 4.5 ก/45 กรมศึกษาธิการ กองสอบໄດ, นักเรียน, เรื่องกระทรวงธรรมการให้ผลแตงข้อสอบໄດ จัดการสอบ ตรวจตัดสินและออกประกาศนียบตรมัชัย 6 และมัชัย บริบูรณ์หญิง กับให้ถืออาประณมปีที่ 4 หญิง เป็นประจำโดยประณมบริบูรณ์ มัชัยปีที่ 6 หญิง เป็นมัชัยบริบูรณ์เฉพาะ พ.ศ. 2476 ยึดปีที่ (24 ก.ค. - 19 ธ.ค. 2476).
- เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ, ศธ. 9/99 กรมตำรา เรื่อง ผู้รับกรรมตำรา เสนอบันทึกการสอบสวนและความเห็นเรื่องแบบเรียน (23 ส.ค. - 4 พ.ย. 2470).
- เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ, ศธ. 9.2/67 กรมตำรา, ตำรา-แบบเรียน เรื่องเสนอบทขอทราบจำนวนแบบเรียนที่เกิดใหม่ (25 มี.ค. 2456- 18 มี.ย. 2457).

- หอดดหมายเหตุแห่งชาติ. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ, ศธ. 9.2/235 กรม
คำรา, ตำรา-แบบเรียน เรื่องกรรมทำราขอทราบหัวข้อลังเขปทุก ๆ วิชา
ในประมวลการสอนสำหรับประจำปีงบประมาณ มัชัยมตอนตนและมัชัยมตอนปลาย
(21 มิ.ย. - 9 ส.ค. 2472).
- เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ, ศธ. 9.2/253 กรมคำรา, ตำรา-แบบเรียน
เรื่องพิมพ์แบบเรียนหลวง (12 เม.ย. 2475 - 18 พ.ค. 2476).
- เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ, ศธ. 9.2/286 กรมคำรา, ตำรา-แบบเรียน
เรื่องพระป่าโภพาวิทยาของนุญาตพิมพ์หนังสือประวัติศาสตร์ไทย เป็นครั้ง
ที่ 2 (19 มิ.ย. 2476 - 9 เม.ย. 2477).
- เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ, ศธ. 9.2/296 กรมคำรา, ตำราแบบเรียน
เรื่องขุนศุนทรภาณิกลงทันระบังหนังสือสอนอานการ เรื่องตั้งผู้แทนราชภูมิ
นาให้ครัวขอนญาตใช้ในโรงเรียน (6 ก.ย.-28 ธ.ค. 2476)

ภาษาต่างประเทศ

Books

Booth, Martin. "History." In Disciplines of the Curriculum,

pp. 65-79. Edited by Richard Whitfield. London :

Mcgraw-Hill Book Company, 1971.

Chaudhary, K.D. The Effective Teaching of History in India :

A Handbook for History Teachers. New Delhi : National

Council of Educational Research and Training, 1975.

Clark, Leonard H., Klein, Raymond L.; and Burks, John B. The

American Secondary School Curriculum. 2d. ed. New York:

Macmillan Publishing Co., 1972.

- Dance, E.H. "Bias in History Teaching and Textbooks." In History Teaching and History Textbook Revision, pp. 73 - 106. Strasbourg : Council for Cultural Co-operation of the Council of Europe, 1967.
- The Place of History in Secondary Teaching : A Comparative Study. Education in Europe. Section II General and Technical Education No. 11. London : George G. Harrap, 1970.
- Frost, Joe L. and Rowland, Thomas G. Curricula for the Seventies : early childhood through early adolescence. Boston : Houghton Mifflin Company, 1969.
- Gordon, Peter and Lowton, Devis. Curriculum Change in the Nineteenth and Twentieth Centuries. London : Hodder and Stoughton, 1978.
- Hallam, R.N. "Piaget and Thinking in History." In New Movements in the Study and Teaching of History, pp. 162-178. Edited by Ballard Martin. Bloomington : Indiana University Press, 1970.
- India, National Council of Educational Research and Training. Preparation and Evaluation of Textbooks in History : Principles and Procedures. New Delhi : National Council of Educational Research and Training, 1972.
- Johnson, Henry. Teaching of History : in Elementary and Secondary Schools. With Applications to Allied Studies. Revised Edition. New York: The Macmillan Company, 1940.

Mays, Pamela. Why Teach History? London : London University Press, 1974.

Steele, Ian. Developments in History Teaching. London : Open Books Publishing Ltd., 1976.

Trump, J. Lloyd and Miller, Delmas F. Secondary School curriculum Improvement : Challenges, Humanism, Accountability. 2d. ed. Boston : Allyn and Bacon, 1973.

Watson, Keith. Educational Development in Thailand. Hong Kong : Heinemann Asia, 1980.

Wesley, Edgar Bruce. Teaching the Social Studies. New York, 1933, quoted in Henry Johnson. Teaching of History in Elementary and Secondary Schools. Revised Edition. New York : The Macmillan Company, 1940.

Wyatt, David K. "Education and the Modernization of Thai Society." In Change and Persistence in Thai Society, pp. 125 - 149. Ithaca : Cornell University Press, 1975.

ภาคผนวก

หลักสูตร

หลักสูตรที่ใช้ใน พ.ศ. 2438 นั้น มีวิชาที่ต้องเรียนดังนี้¹

ประโยค ๑ ชั้น ๑

อ่านแบบเรียนเร็วเด่น ๑ หรือแบบสอบอ่าน (เรื่องนักกราจอก)

เขียนตามคำบอก จากแบบเรียนเร็วเด่น ๑

ลายมือ จากแบบเรียนเร็วเด่น ๑ เขียนตัวบรรจงอย่างดี

ไวยากรณ์ แบบเรียนเร็วเด่น ๓ ตั้งแทบท ๑ ถึงบท ๑๔

เลข บวก ลบ คูณ หารสั้น ตัวคูณไม่เกินกว่า ๖ ฐานเครื่องหมาย + - × ÷ ห้องสูตรจบแม้ ๖ ทำโจทย์ฝึกหัดง่าย ๆ

ประโยค ๑ ชั้น ๒

อ่านหนังสือวิชาน้ำดื่ม เรื่องร่างกายของเราเอง

เขียนตามคำบอก มีคำยากง่ายระหว่างบท ๑ ถึงบท ๒๘ ของแบบเรียน
เร็ว เด่น ๒

ลายมือ เขียนตัวบรรจงอย่างดี จากแบบเรียนเร็วเด่น ๑ หรือ เด่น ๒

ไวยากรณ์ แบบเรียนเร็วเด่น ๓ ตั้งแทบท ๑ ถึงบท ๒๙

เลข บวก ลบ คูณ หารสั้น ตัวหารไม่เกินกว่า ๑๒ หารประมาณ
อย่างง่าย ๆ ห้องสูตรจบแม้ ๑๒ บวก ลบ มาตราเงินไทยเพียงบาท ลสิ่ง เพื่อง
อั้น ทำโจทย์ฝึกหัดง่าย ๆ ในเลขที่เรียนมาแล้ว ให้ตัวเลขไม่เกิน ๑,๐๐๐

ประโยค ๑ ชั้น ๓

อ่าน พระราชพงษ์ภาครายอ (ตอนกรุงเทพฯ)

เขียนตามคำบอก บทที่ยังไม่เคยเรียนและยกกว้างชั้น ๒ แต่คำยาก
เหล่านี้คงมีอยู่ในแบบเรียนเร็วเด่น ๒
ลายมือ เขียนตัวบรรจงจากแบบเรียนเร็วเด่น ๒ หรือจากหนังสือ
เด่นใจก็ได้

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435-2507,
พิมพ์เป็นที่ระลึกในวันครบเจ็ดสิบปีของกระทรวง วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๗,
หน้า 107-113.

ไวยากรณ์ แบบเรียนเร็ว เล่ม 3 ตั้งแต่บท 1 ถึงบท 73

เลข หารบยา บวก ลบ คูณ หาร มาตราเงินไทย ทองเข้าใจความหมาย และผลบวกของเลขเศษส่วน และทำโจทย์ฝึกหัดเลขเศษส่วนง่าย ๆ ได้

ประโยชน์ 2 ชั้น 1

อ่าน พระราชพงศาวดารราชวงศ์ปัจจุบันนี้ (อ่านจบแล้วเล่าเรื่อง ปากเปล่า)

เขียนตามคำบอก จากหนังสืออ่านเรียนอื่น ๆ ก็ได้ แต่ต้องยากกว่าประโยชน์ 1 ชั้น 3

ลายมือ ทองเขียนให้เร็วและเรียบด้วย

ไวยากรณ์ จบแบบเรียนเร็ว เล่ม 3

เรียงความ แต่งเรื่องที่ข้าหลวงสอบให้อ่านให้ฟัง

ยกความ และท่านหนังสือฝึกอย่างง่าย ๆ

เลข บวก ลบ คูณ หาร มาตราเงินสยาม นำหนักและวัด ทำบัญชี เงิน หา ห.ร.ม. และ ค.ร.น. บวก ลบ คูณ หาร เศษส่วนอย่างง่าย ๆ บัญชีไตรยางค์ชั้นเดียว ทำโจทย์ฝึกหัดในเล่มที่เรียนมาแล้ว

ประโยชน์ 2 ชั้น 2

อ่านพระราชพงศาวดารพิสතาร เล่ม 1 (อ่านจบแล้วเล่าเรื่องปากเปล่า)

เขียนตามคำบอก จากหนังสืออ่านหรืออ่านได้ ก็ได้ แต่ต้องยากกว่า ชั้น 1

ลายมือ ทองเขียนให้เร็วและเรียบ

ไวยากรณ์ วิธีวิภาคตอนที่ 1, 2, 3

เรียงความ เรียงความเรื่องง่าย ๆ

ยกความ และท่านหนังสือฝึก

เลข ทศนิยม (wenn เศษสิบอย่างไม่ถ้วน) แปลงเศษสิบเป็นเศษส่วน แปลงเศษส่วนเป็นเศษสิบ บวก ลบ คูณ หาร เศษสิบ และเงินหรือบัญชี กับทำบัญชีเงินหรือบัญชี และเงินสยามด้วย บัญชีไตรยางค์ชั้นเดียว วิธีคิดเป็นอย่าง

คงกังทัน ร้อยลูก (เบอร์เซนต์) หักทำโจทย์เลขเศษสิบและเศษส่วน กับโจทย์ฝึกหัดในเลขที่เรียนมาแล้ว

ประโยชน์ 2 ชั้น 2

อ่าน พระราชพงศาวดารพิสูจน์ เล่ม 2 (อ่านจบแล้วเล่าเรื่องปากเปล่า)
เขียนตามคำบอก จากหนังสืออ่าน倒霉ไดก์ໄค แตยกกว้างชั้น 2

ถ่ายเมื่อ

เขียนเร็ว	30	คำทอมินิตเป็น	เอก
	25		โท
	20		ตรี
	15		จัตวา

ไวยากรณ์ วจีวิภาคตอนที่ 4

ข้อความ เรียงความ หนังสืออภิปริย

เลข เศษสิบและเศษส่วนจักรบวชี บัญญัติไตรยางค์ชั้น 2 ชั้นปีไป
วิธีคอกเนื้อย่างคอกคงทัน วิธีคิดตนทุนและกำไรการค้าขาย วิธีเนลี่ย วิธีแลกเงิน
วิธีเสนาญูป 4 เหลี่ยมฝืนผ้า 4 เหลี่ยมจตุรัส 3 เหลี่ยม และกadem วิธีหน้าไม้ ให้ทำ
โจทย์ฝึกหัดในเลขที่เรียนมาแล้ว

ประโยชน์ 3 ชั้น 1

อ่าน หนังสือชั้นสูง เล่มหนึ่งเล่มใดในภาษาไทย อ่านแล้วบอกใจความได้
ถ่ายปากเปล่า

ไวยากรณ์ อักษรวิธีวิภาคตอนภาค 2

ข้อความ เรียงความ ตามหัวข้อที่เข้าหลวงจะให้

ภาษา ภาษาบาลี (ต้องเรียนทุกคนในทุก ๆ ชั้น) กับหังเลือกเรียนถือภาษา
หนึ่ง ในภาษาที่ใบอนุญาต 1. ภาษาอังกฤษ (เรียนบันไดเล่ม 1 เล่ม 2)

2. ภาษาไทย (คำรามลายเล่ม 1 กับคำพูดที่ง่าย ๆ)

เลข วิธีลัด 2 ชั้น บัญชีและบิลต่าง ๆ วิธีแบ่งส่วนกลาง ๆ และปatak เนอซิป ขาดทุน ได้กำไร เนี้ย ร้อยละ ราคาในเงินปัจจุบัน คิสเคาน์สแควร์ท รังวัดที่ท่อง ๆ

พิชณิต บวก ลบ คูณ หาร วิธีใช้เครื่องหมายและวงเด็บ
โคมากตร (บุกสิค) เล่ม 1 ตั้งแต่หนานจนบทที่ 26 กับทำโจทย์ง่าย ๆ
ที่เรียนมาแล้ว

ภูมิศาสตร์ 1. ภูมิศาสตร์บิสิแกล แปลนและแผนที่ 2. ภูมิศาสตร์สยาม
และเมืองใกล้เคียง

ศาสตร์ ในนีบหเรียนคำยสิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติของโลก เช่น ฝนตก
ฟารอง สัก 30 นาที

วากเขียน มือเปล่ากับเขียนมีสเกล
หมายเหตุ ภาษาทางชาติที่เรียนทุก ๆ ภาษา จะต้องเรียนต่อไปจนตลอด
ชีวิต

ประโยค 3 ชั้น 2

อ่าน อ่านชั้น 1

ไวยากรณ์ วากยสัมพันธ์

แต่งความ ข้อความ เรียงความ

ภาษา 1. ภาษาบาลี 2. ภาษาอังกฤษ (บันไดเล่ม 3 เล่ม 4) 3. ภาษา
มลายู (หนังสือเรียนเล่ม 2 คำกำบอก กับหัดพูดภาษา)

เลข เลขชั้น 1 ต้องนสมของทางกัน วิธีถูกใช้ นายหน้าผู้รับการและรับ
ข้อความ ทุกส่วนของลูกชั้น คุณที่เท่ากัน คิวบ์ท์ และที่ใช้ของคิวบ์ท์ วัดน้ำ-
หนักปั๊บรวมต่าง ๆ

พิชณิต แฟกเตอร์ ห.ร.ม. ค.ร.น. อีเกวชั้นง่าย ๆ กับโจทย์ด้วย
โคมากตร เล่ม 1 กับโจทย์ต่าง ๆ

ภูมิศาสตร์ ทวีปอาเชียและยุโรป เขียนแผนที่
ศาสตร์ บทเรียนค่วยของ พืชศาสตร์ และสัตว์
วิชาเรียน มีอเปลาจากญี่ปุ่นจริง กับเขียนมีสเกล

ประโยชน์ 3 ชั้น 3

อ่าน อวยากรัตน์ 2

ไวยากรณ์ และแต่งความ 1. ฉันหลักมี 2. เรียงความจากหัวข้อที่
ยกขึ้นไป เช่น ป้องกันอุบัติเหตุ สมบัติวิเคราะห์ นอแรดลีฟ์ ธรรมจริยา
หน้าที่ของราชภูมิที่จะต้องกระทำ ฯลฯ

ภาษา 1. บาลี 2. อังกฤษ (บันไดлем 5 อ่านและแปลหนังสือที่ให้
เรียน แปล และเรียงความ หัดพูด) 3. 猛烈 (лем 3 หัดพูดภาษา เรียน
ตามคำบอก แปลนลายเป็นไทย)

เลข ที่เรียนมาแล้วหังหนด

พิชิต แมทริก ชีลิติ ถึง ครอบครองตึก-อิเควชัน และทำโจทย์
ค่วย

โภมาตร лем 2 และโจทย์ในлем 1 лем 2

ภูมิศาสตร์ 1. ของโลก 2. เขียนแผนที่จากสมอง

ศาสตร์ พิสิออลยีซันสูง (คัมภีร์)

วิชาเรียน มีอเปลาเขียนค่วยธรรมชาติโลก

ประโยชน์ 3 ชั้น 4

อ่าน อวยากรัตน์ 4

แต่งความ 1. แต่งความเน้นค่วยเรื่องพิศศาสตร์ทาง ๆ 2. จะไก่มีเวลา
เตรียมแต่ง ค่วยเรื่องอันหนึ่งตามความเน้นของตัวแล้วนาอ่านเลือเชอร์ในที่ประชุม

ภาษา 1. บาลี 2. อังกฤษ (อ่านและแปลหนังสือที่เรียน อ่านและแปล
หนังสือที่บังไม่ได้เรียน เรียงความ หัวข้อไวยากรณ์ หัดพูด และแต่งจดหมาย)

3. ມລາຍ (ແປລມລາຍເປັນໄທຍ ແປລໄທຍເປັນມລາຍ ແຕ່ງກວາມ ທັກພຸດກາຈາກມຈາຍ
ກັບເຂົ້າຢັນທານກຳບອກ)

ພຶກຄືນິຕ 1. ນວກທີ່ແລະ ອູນທີ່ 2. ດອກະລິສ້ມ ແລະ ທີ່ໃຊ້ອອງວິຊີ່

, ໂຄມາຕຣ ເລມ 3 ແລະ ໂຈທຍສໍາຫຽບເລມ 1-2 ແລະ 3

ງົມີສາສົກ 1. ຝົມີສາສົກທາງຄາຂາຍ 2. ອາກາຣໂລກອຍາງສູງ ເຊນ
ລມ ມະຫາສູນທຣ ສາຍນຳ ແຫຼຸຂອງຖຸ ນຳຂຶ້ນ ນຳລົງ ລາ 3. ເຂົ້າຢັນແຜນທີ່
ຈາກສມອງ

ຄາສົກ 1. ພິລີອອລອີ່ ທີ່ອ 2. ມືແກນິກສ ທີ່ອ 3. ພິລີກສ

ວາກເຂົ້າຢັນ 1. ຮະບາຍເງາແລະ ເຂົ້າຢັນຈາກອຮຽມດາໂລກ (ສື່ອອງຈົງ)

2. ຝົມີສາສົກ

ประวัติบุชีญ

รื่น นางสาววนิดา บุชีญ เกียรติ จบการศึกษาอักษรศาสตรบัณฑิต ปี พ.ศ. 2507 และครุศาสตรบัณฑิต ปี พ.ศ. 2509 จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันบรรยายการเป็นอาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครุสุวนคุณศิริ

